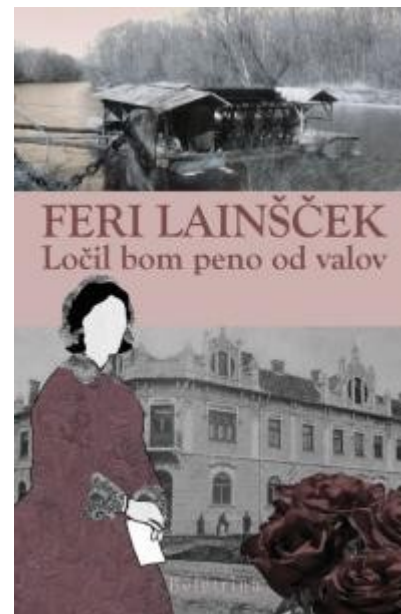
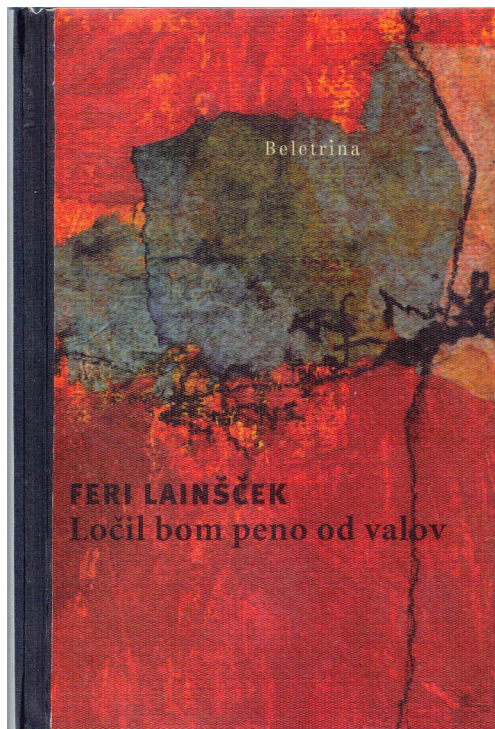

Feri Lainšček – Ločil bom peno od valov

O avtorju

- rojen 5. 10. 1959 v vasi Dolenci na Goričkem
- Urednik, pisatelj, pesnik
- Nagrade:
  - 1986 Kajuhova nagrado za roman *Raza*
  - 1992 in 2007 nagrada Kresnik za najboljši slovenski roman tega leta (*Namesto koga roža cvet*, *Murišai*)
  - 1995 nagrada Prešernovega sklada za roman *Ko jo je megla prinesla*
  - 2001 nagrada Večernica za najboljše mladinsko besedilo (*Mislisce*).

- Petelinji zajtrk
- Namesto koga roža cveti (v obliki 3 delne nadaljevanke in filma Halgato)
- Kl jo je megla prinesla (film Mokuš)
- Vankoštanc (film Traktor, ljubezen in rock'n'roll)
- Hit poletja (trenutno v postprodukciji)

Lainšček na filmu

LOČIL BOM PENO OD VALOV

- ❖ Ljubezenski roman z zgodovinskimi in socialnimi elementi
- ❖ Govori o življenju in ljubezni preproste kmečke deklice, ki se poroči v bogato malomeščansko družino, nato pa pobegne v revščino
- ❖ Je pretežno sintetičen roman, z nekaterimi analitičnimi vstavki
- ❖ Deli se na tri jedrne dele (Novele) ter uvod in zaključek (pričevanje inž. Juliana Spranskega)
- ❖ Pripovedovalec je v uvodu in zaključku prvoosebni personalni, v jedru pa (večinoma) tretjeosebni vsevedni

Novela, prva

- Govori o o življenju Elice Sreš, preden se je poročila, o tem kako je spoznala bodočega moža in kako se je njuna zaljubljenost razvila v zakon
- Pomembna je vložna zgodba o pogrebu grofične Zichy
- Vložna zgodba je pripovedni element, ki navidez zaide s poti teme romana, v resnici pa le povdari ali poglobi glavne tematske cilje
- Dogaja se v obdobju zadnjih treh let prve svetovne vojne

Devica

- Predstavi Eličino življenje z materjo v kmečki hiši v Beltincih in njeno preteklost
- Eličin oče je bil bajtarski kmet na posesti družine Zichy, ki je Elici in njeni materi ob njegovi smrti pred desetimi leti velikodušno podarila polje ter denar za pogreb
- Eličina mati je zelo delovna in skromna mati, ki je pred Elico izgubila že dva otroka
- Za svojo hčerko želi, da bi se pošteno poročila
- Elica pa se moških otepa v nekakšni želji, da obdrži mladostno svobodo in nevolji ugajati drugim
- Konflikt glede Eličine samskosti med njima zaneti pogreb grofične Zichy, na katerem Elica sodeluje kot deviška spremljevalka
- Pomembne so sanje, ki jih ima Elica na noč pred pogrebom
- Na pogrebu se sooči s svojimi zadržki o moških in poroki, ko jo zbada sosedov Juš in njegovi prijatelji
- Po pogrebu do nje prvič pristopi Ivan Spransky, ki jo prepriča, da jo odpelje s kočijo domov in nato še, da pride k njej in materi na obisk ponovno

Lovec

- Opisuje Ivanove obiske pri Elici doma, kako sta se zaljubila in zblížala
- Elica je sprva zadržana, nato pa se z njim zblíža na sprehodu po bližnjih pašnikih
- Ivan ji pove, da bi se rad selil in da si z njo predstavlja skupno prihodnost, Elico pa to očara in se v njega dokončno zaljubi
- Na enem izmed sprehodov, tokrat do bližnje loke, se zblížata in Elica izgubi nedolžnost
- V Eličini rodni vasi se razve, da sta Ivan in Elica v razmerju
- Elico bogastvo in razkošje Ivanovega življenja povsem prevzame. Je to naivno? Je denar lahko tudi netilo ljubezenskega ognja?

Sóбота

- Elica prvič po dolgem času in šele tretjič v življenju gre z Ivanom v ližnjo Mursko Soboto
- Tam se sreča s popolnoma novim malomeščanskim okoljem, ki jo povsem preseneti. Kako misliš, da se tako preprosta oseba počuti v tako elitnem okolju? Kako deluje na njo obisk v hotelu Dobray, pri krojaču?
- Ivan in Elica prvič izrazita željo po otroku, vendar se odločita počakati
- Po prigovarjanju matere se Elica odloči iti k ciganski pritlikavki neni (neni pomeni teta) Uj, ki ugotovi, da je noseča
- Proti koncu poglavja ji Ivan pove, da nadzoruje poslovanje in pridobivanje zlata in namigne, da posel ni ravno legalen in prijazen

Müra

- Ivan je Elico povedel do struge Mure, kjer je prvič spoznala njegovo službo: mešetarjenje z zlatom, ki ga je odkupil od Hrvaških delavcev, ki so ga tam iskali
- Elico kljub ilegalnosti Ivanovega posla njegovo početje ne moti, saj se ji Ivan zdi v svojem početju pošten in nenasilen
- Ivan sklene, da bo otroku ime Julian, če bo fantek. Po kom ga tako poimenuje? Zakaj? Kako Elica reagira ob tem?

Oranža

- Poglavje se začne s poroko Elice in Ivana
- Na svatovski večerji se razžari razuzdana zabava, to Elico zelo ogorči in šokira, saj sama še ni bila videla take malomarnosti
- Naslednji dan se Elica in Ivan odpravita v svojo novo hišo, kjer ju njuna nova služkinja pričaka z oranžami, ki so bile v tem času taka redkost, da jih niti Ivan niti Elica še v življenju nista videla
- Elico je služkinja, gospa Rosa, učila gosposkega vedenja. Elico je to navduševalo in prevzelo, prvič jo je napolnil up, da bo lahko postala prava malomeščanka

Novela, druga

- Se posveča zakonskemu življenju Elice v njenem novem malomeščanskem okolju
- V ospredje stopijo liki kot so gospa Rosa, Jenö, skrbnik hlevov, Andi, varnostnik
- Elica spozna resnično naravo Ivana

Gospa

- Elica je prvič sprejeta v gosposke kroge
- Ivan nabavi konjski hlev in ga polno opremi, kupi tudi kobilu za Elico, Pusto, na katero se ona zelo naveže
- Rodil se jima je sin, ki je zelo hitro odraščal (v desetih straneh knjige kar za dve leti)
- Osrednji motiv je praznovanje (npr. rojstni dan, slavje ob vpoklicu v vojsko)

Greh

- Eličina mati izve, da je Ivan bil že prej poročen, in da žena, ki jo je zapustil, grozi, da bo storila hudo Julianu
- Elica o tem posvari Ivana, ki pa jo obtoži, da laže, potem pa utiša in pomiri tako, da najame varnostnike
- Elico prvič spreleti resen dvom o Ivanovi preteklosti in o tem, ali ji je gosposko življenje resnično usojeno

Straža

- Poglavje se začne z vpoklicom Eličinega prijatelja, ki vso gosposko družbo močno prizadene
- Elica se zato skupaj s prijatelji zapije v gostilni, s tem se močno degradira
- Ivan jo pri tem zasači in se počuti močno ponižanega in užaljenega, besen je na njo, zato jo tudi pretepe in varnostniku naroči, naj jo nadzira

Rane

- Elici postane poroka z Ivanom popoln zapor, nič ji ni več dovoljeno in počuti se utesnjeno
- Jenö, oskrbnik hleva, ji nudi moralno podporo, to jo zelo razveseli in ji da upanja
- Njena mati je zblaznela, vendar je kljub temu videla, da je Elica nesrečna
- Andi Elici namigne, da so žensko, ki je želela hudo Julianu, že našli

Novela, tretja

- ▣ Osredotoča se na Eličino razmerje s stražarjem Andijem, ki se razcveti v ljubezen
- ▣ Povdarek je na dilemi bega

Dotik

- ▮ Elica se spozna z Andijem, nato ji Andi pove, da so žensko, ki jim je grozila, našli mrtvo; Elica je takoj vedela, da je Ivan naročil umor, to jo je zelo zgrozilo
- ▮ Gospa Rosa ji je nudila moralno podporo v težkih trenutkih, ko Elica zaradi zgroženosti ni mogla niti spati ponoči
- ▮ Ivan je postal brezsrčni okrutnež, ki se ga je Elica bala
- ▮ Elica je pridobila veliko zaupanje pri Andiju, naposled ji je pustil, da skupaj gresta do nabrežja Müre, brez da bi povedala Ivanu
- ▮ Na izletu do nabrežja sta se Andi in Elica zbližala, nato pa zaljubila
- ▮ Kako je Elica čutila do Andija? Primerjaj to s tem, kako je čutila do Ivana, ko ga je prvič spoznala

Žerjavica

- ▮ Truplo Eličinega prijatelja se vrne v mesto, kjer ga ne želijo niti spodobno pokopati
- ▮ Gospa Rosa je Elici namignila, da ve za njeno zблиžanje z Andijem, Elica je bila vedno bolj prestrašena
- ▮ Država je razpadala ravno na tem območju na interesno območje Ogrske in Jugoslavije, to je zaskrbelo vso gospodo
- ▮ Andi in Elica sta se začela skrivaj sestajati v naravi

Meja

- ▮ Cesarstvo je bilo ob točki razpada
- ▮ To je Andiju porodilo zamisel, da bi z Elico izkoristila priložnost in pobegnila, namesto da bi Ivan odvedel Elico s sabo
- ▮ Elica se odloči, da bo Juliana pustila v skrbi Ivanu, saj on otroka ljubi in je izredno dober oče, tako bi lahko bil tudi preskrbljen, namesto da bi ga z Andijem potegnila v negotovo prihodnost
- ▮ Andija nenadoma skrivnostno ugrabijo, pozneje se izkaže, da ga je Ivan dal ubiti, ker ju je gospa Rosa ovadila, vendar mu je uspelo preživeti
- ▮ S pomočjo Jena je pobegnila z Andijem po reki navzdol. Tako se jedrni del romana konča.

Pričevanje inž. Spranskya

- Julian v tem zaključnem komentarju pove, da je bil kot mlad mislil, da je gospa Rosa njegova prava mati in da je Ivan Spransky v prepričanju, da je Elica umrla na Müri zblaznel ob dolgoletnem iskanju trupla
- Pove tudi to, da je svojo pravo mati srečal v svojem poznejšem življenju in da ji je odpustil.

GLAVNI LIKI

- Elica Sreš

Preprosta, sanjaška, svobodoljubna. Na začetku še ne ve, kaj ljubezen je in kaj v njej pravzaprav išče, zato pusti, da jo prevzame Ivanov denar in očarljivost, ki se pa kaj kmalu sprevrže v krutost in neiskrenost do same sebe. Zato tudi pobegne s stražarjem Andijem, preprostim človekom, s katerim si je podobna.

▣ Ivan Spransky

Premišljen, krut, lažniv in potuhnjen človek, ki pa rad nastopa kot pošten in podjeten. Čeprav je dober oče in ima svojo ženo rad, je krut morilec in izsiljevalec.

▣ Andi Sziget

Preprost fant, ki je preživel vojno in ostal mlad po duši. Želja po ljubezni in sočutje ga prineseta v razmerje z Elico, s katero nazadnje pobegne.

STRANSKI LIKI

- Gospa Rosa, polna podpore in sočutja, a nezdravo zaverovana v svoj način življenja, do te mere, da bi ljudem zato privoščila smrt
- Jenö Forgas, skromen, zdelan in pošten oskrbovalec hlevov, ki nastopa kot nekakšen Eličin duhovni oče, ne more pomagati glede Eličinih duhovnih dilem, a ji vseeno izrazi podporo in na koncu tvega glavo, da ji zagotovi pobeg
- Eličine prijateljice in prijatelji, krojač, idr.

IDEJA ROMANA

■ Nasprotja:

Težko vendar iskreno in pošteno revno, kmečko in delavsko življenje v nasprotju z navidez lagodnemu in razkošnemu malomeščanskemu, polno laži in razuzdanosti

Moški in ženska: trden in odločen pobudnik, zabetoniran v princip v kontrastu s podpore željno, svobodno in prosto žensko

Čustva in načela: boj med tem, kar bi naj bilo prav in tem, kar prinaša srečo

■ Zgodovinsko in socialno ozadje:

Prikazuje avtentično podobo Murske Sobote in okoliških krajev v času od l. 1915, konca vojne, do tvorbe Kraljevine SHS in takratne politične dileme v teh krajih ter efekt teh dilem na tamkajšnje mestno prebivalstvo. Prav tako prikazuje socialne razmere v tem času, v revnejših kot tudi v malomeščanskih krogih.